

Nieuwsbrief

Voor u ligt de allereerste nieuwsbrief van de Stichting Roodbont Fries Vee, opgericht in 1993. Met deze nieuwsbrief willen we u op de hoogte brengen van de activiteiten van de stichting, haar donateurs en de fokkers van Roodbont Fries Vee. Wilt u deze nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan email naar srfv@hotmail.com Neem ook eens een kijkje op onze website www.roodbontfriesvee.nl

DE 1E NIEUWSBRIEF

De Stichting Roodbont Fries vee bestaat al 20 jaar. In 1993 hebben vijf liefhebbers van deze Friese koe het initiatief genomen om te voorkomen dat dit unieke koeien ras zou verdwijnen. Op dat moment waren er slechts 17 koeien over. Een geweldig goed initiatief! Bijzonder is ook dat drie van de vijf oprichters nog steeds een bestuursfunctie hebben. Dit zijn voorzitter Gerben Engwerda, secretaris Hessel Bouma en fokker Siebe Reitsma. Samen met Kees Iepema, Jacob Reitsma en in memoriam Sjoerd Zwaagstra, is deze belangrijke stap gezet.

Inmiddels is het aantal Roodbonte Friese koeien gestegen tot boven de 300, maar we zijn er nog lang niet! Ons doel is minimaal 1500 dieren. Om dit te bereiken wordt er hard gewerkt aan een Fok- en PR plan. In een volgende nieuwsbrief meer hierover.

HET BESTUUR

Durk Durksz
Voorzitter

Wim Grit
Secretaris

Jan Heeringa
Penningmeester

Gerben Engwerda
Algemeen lid

Hessel Bouma
Stier adviseur

Siebe Reitsma
Algemeen lid

OPROEP!!!

Aan alle veehouders en hobbyisten!

Is er een Roodbont Fries kalf bij u geboren?

Laat het ons weten! Stuur een mailtje met enkele details en een mooie foto van het kalf naar ons op!

srfv@hotmail.com

VAN DE VOORZITTER

Met trots mag ik u de 1^e editie van onze eigen nieuwsbrief introduceren. We hadden al de mogelijkheid om met de nieuwsbrief "Fries Roodbont Vee" van Petra Beerda mee te liften, maar door ontbreken van tijd en structuur in de communicatie heeft dit nooit vorm gekregen. We hebben in 2012 geprobeerd het op te lossen door met een groep "wijze" mensen in Joure bij elkaar te komen om dit te bespreken. Deze groep is heel divers van aard, voor een brede kijk op zaken en daadkracht. Deze bespreking heeft geleid tot daadwerkelijke acties om de Roodbonte Friese koeien meer en beter onder de aandacht te brengen. De acties zijn gepresenteerd op onze laatste jaarvergadering. De directe aanleiding voor meer publiciteit is ons nieuw opgezet fokprogramma met vijf lijnen. Je kunt nog zo'n mooi fokprogramma hebben, maar er moeten wel genoeg dieren of beter gezegd, veehouders aan mee doen.

Vandaar een breed opgezet promotie programma. In de "Joure" groep zitten o.a. Durk Durksz en Wim Grit. Na verloop van tijd gaf Durk aan wel een vaste taak te willen binnen onze Stichting. Gezien zijn management achtergrond en zijn netwerk was het besluit snel gevallen, om Durk tot voorzitter te benoemen. Gezien vanuit de administratieve achtergrond van Wim Grit en de reeds ontstane samenwerking tussen Durk en Wim, was een benoeming van Wim Grit tot secretaris van onze Stichting ook snel beklonken.

Ik heb er alle vertrouwen in om met deze mensen in ons bestuur en met de nieuwe opzet van de promotiecampagne de Roodbonte Friese veestapel flink uit te breiden.

Gerben Engwerda.
Aftredend voorzitter.

HISTORIE FRIESE ROODBONTEN

Het was niet toevallig dat op de vergadering van het drie jaar eerder opgerichte Friesch Rundvee Stamboek van 20 mei 1882 werd besloten drie aparte boeken aan te houden: een voor zwartbonten, een voor roodbonten en een voor gemengdkleurigen. Het laatste zou maar een hele korte geschiedenis kennen. Op de vergadering in Leeuwarden waren Amerikaanse importeurs van Friese koeien aanwezig en ze hadden nadrukkelijk aangedrongen op het besluit. Ze wilden zeker weten dat hun duurbetaalde ingevoerde koeien van gegarandeerde zwartbonte komaf waren. Daarmee dreigden de weinige roodbonten dus in het verdomhoekje te raken, want veel prille stamboekboeren hadden tussen hun zwartbonten een paar roodbonte koeien lopen.

Een halve eeuw eerder was het nauwelijks anders. Dat blijkt uit de dagboekantekeningen van de Wirdumer boer Doeke Wijgers Hellema, evenals enkele van zijn burenhouders van roodbonte Friese koeien. Waarom? Hellema: 'Alleen daarom dat zulks vee altoos bij de familie werd gehouden, onverschillig of het licht, doch liefst donker roodbont zij.'

Hellema bleek in 1828 helemaal niet ingenomen met die kwetsbare positie van de (weinig) roodbonten, want ook toen – nog zonder die aandrang van de Amerikanen – zag hij al dat de opmars van de zwartbonten niet te stoppen was. 'Dit wordt zoo ver doorgedreven dat men vaak spot met het vee, hoe schoon van statur ook, welke anders gehaard zijn', klaagde de Wirdumer boer.

Roodbont Fries vee werd, dat was duidelijk, gehouden door maar enkele families van vaak eigenzinnige veehouders. Zoals Jouke Sjoerds Gerbrandy in Goëngamieden, die in zijn dagboek ook vol lof schreef over zijn roodbonte koeien. Hij moet geschrokken zijn toen het Friese stamboek in 1919 besloot het hulpboek voor stieren te sluiten. Daarin werden namelijk vooral roodbonte stiertjes uit zwartbonte ouders (met de roodbontfactor, zo zou later blijken) ingeschreven: de redding van het ras. Het was niet toevallig dat bij de weinige stierenverenigingen met 'roodbonte' leden hulpboekstieren beschikbaar waren: ze zorgden minstens voor bloedspreiding. De laatste ingeschreven hulpboekstier heette niet toevallig Vondeling: het was een publiek geheim dat zulke kalveren door eigenaars van zwartbonte koeien letterlijk werden verdonkeremaand, te vondeling werden gelegd. Want het stamboek wilde deze bastaards vanaf 1919 niet meer erkennen.

Maar deze Vondeling 176 H-R FRS zou wel de centrale stamvader worden van alle zuivere Friese roodbonten.

Reimer Strikwerda

VRAAG EN AANBOD

Wilt u ook een Friese Roodbonte toevoegen aan uw veestapel? Of wilt u een ander de kans geven om met dit fantastische ras te beginnen? Plaats dan een [advertentie](#).

Actueel aanbod

6 februari: Roodbonte dekstier
Lepto-vrije stier Servinne, geb.datum 12-04-2010,
fokker: S. Reitsma, Allingawier

Eigenaar: A.D. van 't Riet, 0172408161,
d.vanriet@hetnet.nl

Afstamming: vader: Beukenhof 114, mv: De Vennen
Petero

Willem, 160 R FRS, won in 1927 op de landbouwtentoonstelling in 1927 in Leeuwarden een 1a-prijs. Hij was via zijn vader Vondeling 2 een kleinzoon van stamboer Vondeling 1, 176 H-R FRS.

Tip: Wilt u de unieke kwaliteit van het vlees van de Friese Roodbonte koe ook eens proeven? Voor recepten kunt u een kijkje nemen op <http://www.friesroodbont.nl/recepten.nl>

REPORTAGE "FRYSLAN, IK HEAR BIJ DY"

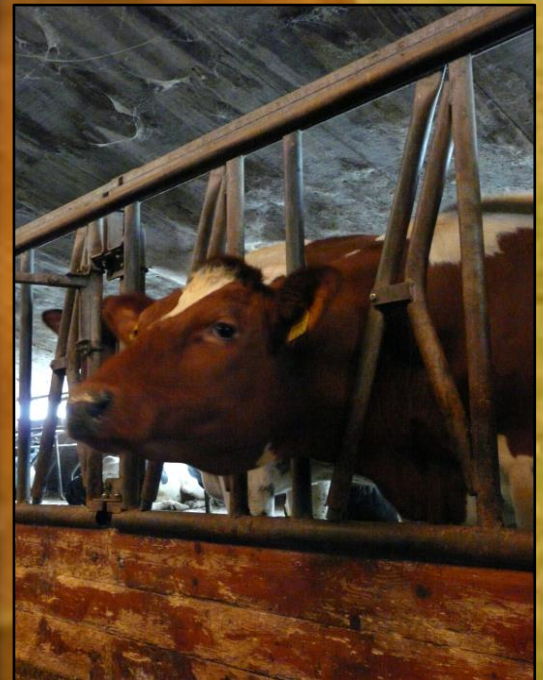
Haulerwijk, een plaats op de Fries-Gronings-Drentse grens, in het land van de Friese troubadour Jaap Louwes en de marathonschaatser Bob de Vries staat de boerderij van familie de Boer. Het coulisselandschap zorgt op deze mooie februari dag voor een beetje voorjaarsgevoel, alhoewel het in de landerijen nog erg rustig is. Een aantal ganzen verstoren de stilte met hun ganzengezang.

Op een rustige plek aan de Slinke staat het bedrijf van de Boer. De ingang naar de voordeur is versierd met een aantal mooie vogelhuisjes en in het prieltje hangt een grote poster met drie koeien, twee zwartbonten met in de midden op de hoogste trede een roodbonte. Zoon Bas runt samen met zijn vader het bedrijf. Ze hebben een maatschap. De boerderij en landerijen zijn eigendom van vader.

We krijgen een rondleiding door de stal, waar 80 melkkoeien rondlopen. Om wat fleur en kleur in de stal te brengen bevinden zich tussen de F.H. zwartbonten ook een 6-tal F.H. roodbonten. De rode kleur kan volgens Bas nog wel wat beter. Nog iets donkerder. Maar dat komt misschien met de volgende geboortegolf. De koeien zien er prachtig uit. Grote, zware koeien, mooi glanzend en vriendelijk ogend. De dieren worden goed verzorgd en dat is alleen ten voordele van de boer. Want als de boer goed is voor zijn koeien zijn de koeien goed voor hun boer. De koeien genieten zichtbaar van het lekkere kuilvoer dat voor het voerstek ligt. Eerste en tweede snee door elkaar. Daar moeten ze de melk van geven zegt Bas en wat voer van Agrifirm in de melkstal. Een beetje meer melk per koe zou nog wel kunnen. De melk die de dieren nu produceren heeft een vetgehalte van 4.50% en een eiwitpercentage van 3.60% met een celgetal van 150 is dit een prima product voor de boerencoöperatie Noorderland Melk. Noorderland Melk is 5 jaar geleden opgericht door 170 boeren die het niet eens waren met het beleid van de grote zuivelgigant Friesland Campina. Maatschap de Boer houdt van de F.H. koeien om hun robuuste uitstraling, geen moeilijkheden, sober en goed karakter. Soms is melkziekte in het voorjaar wat een probleem maar dat wil men nu oplossen door de droge koeien een rantsoen aan te bieden dat structuurrijker is van een minder goed bemest perceel.

De familie werd op het spoor van de Fries-Roodbonten gezet door de heer Zwaagstra destijds bestuurslid van het F.H.R.S. Zwaagstra kwam met het verzoek bij de familie de Boer of ze ook bereid waren een aantal Friese Roodbonte koeien te fokken, om mee te helpen dit ras in stand te houden. Hier had men wel oren naar en zodoende lopen er nu een aantal roodbonte koeien in de stal. Daarnaast zijn er een aantal pinken een paar kalveren en een Fries-Roodbonte stier, die zich straks bij de jonge dieren mag vermaken. De stieren die thans op het bedrijf worden gebruikt zijn Broekster Key en Piet, stieren van de genenbank, de inseminator en eigenaar van het K.I. bedrijf Libertas uit Garijp zorgt dat het sperma op de plaats van bestemming komt.

De koffie smaakt goed en zo rond de stamtafel in huize de Boer komt ook ter sprake waar men zich op sociaal terrein en in het dorp mee bezig houdt. Naast het werk op de boerderij is het belangrijk dat je denken ook geactiveerd wordt door andere zaken in het leven. Vader en zoon zijn allebei kerkelijk actief. Bas voetbalt bij sportclub Haulerwijk. Ook doet hij de fokkerijadministratie van de Friese Roodbonten samen met Teade de Jong uit Bakkeveen. De Boer sr. begeleid overledenen naar hun laatste rustplaats. Tussen de agrarische werkzaamheden door zorgt hij iedere donderdag dat een groot aantal mensen in Roden hun dagelijkse voedsel krijgen in de vorm van tafeltje dekje.

We verlaten de gezellige kamer om nog een blik over het erf en de landerijen te werpen. Een grote machineloods verraadt ons dat veel werkzaamheden in eigen beheer worden gedaan. Als er in de zomer gras ingekuild wordt doet men een beroep op de loonwerker. Een nieuwe giertank staat in de startblokken om de weilanden die gemarkeerd worden door bossen te bemesten. De bossen en boswallen herbergen reeën en vele vossen. De Boer vertelt ons dat er vorig jaar dertig vossen zijn opgeruimd. Staande op dit erf sta je op een drie-provinciën punt. "De Slinke" Haulerwijk heeft zijn drie-provinciën punt met vanaf Friese bodem, Groningen en Drenthe op steenworp afstand.

De Quote van fokkers van Friese koeien zoals familie de Boer luidt: *Fryslân wy heare by dy.*

Stef Diever & Douwe Leenstra

STIER IN DE SPOTLIGHTS

Om een goed advies te kunnen geven houden we rekening met de volgende zaken. Van de 'oude' 5 stieren uit de genenbank is nog maar beperkt sperma beschikbaar. Dit wordt alleen ingezet bij koeien die zich bewezen hebben. Deze koeien hebben bij voorkeur 6 afgesloten lijsten, het zijn dus koeien die lang meegaan. De koeien hebben een Lactatiewaarde (LW) van minimaal 100, goede benen en een goed uier. Met daarbij een goede moeder en grootmoeder. Een enkele keer kan ook koe die al 4 of 5 voortreffelijke lijsten gemaakt heeft, wel geïnsemineerd worden met dit sperma. Stieren uit de genenbank die één van deze 5 'oude' stieren als vader hebben, kunnen ruimer ingezet worden. Daarnaast is er van een klein aantal stieren sperma vrij te verkrijgen via KI De Toekomst of KI Kampen. Een stieradvies is niet alleen maar wetenschappelijk, maar ook het gevoel speelt er een rol bij.

De stier in beeld: *Walrich Marco*

Geboren 31-5-1998. Een stier van een goed type, redelijk goed bespied en een goede ontwikkeling, had goede benen. Heeft veel losse vlekken op het vel. Vader is Marco (26-2-1977), vader, moeder en grootvaders en moeders zijn allen stamboek Roodbont Fries.

Marco's moeder, Joukje 62 (86 punten) heeft regelmatig afgekalfd, goed melk, met hoog vet en goed eiwit (4.72% vet en 3.51% eiwit). De verhouding vet/eiwit is iets te ruim, we willen het verschil graag binnen 1% hebben.

Moeders moeder is Klaske 61. Goed type en best uier. Kleur is goed, horens iets te fors, bloedgroep+, heeft 100% Friese genen. Lactatiewaarde 100% = gemiddeld voor het bedrijf, een mooie nauwe vet/eiwit verhouding: de eerste 3 lijsten: 3.91/3.21, 4,03/3,44 en 4,09/3.31%. Grootvader Jet Hepke heeft vlekkerige haarranden, heeft prima nakomelingen gefokt, wel grote horens. Jet Hepke's moeder, Jet Hinke 11 (86 punten, 20 punten voor de uier = maximum, wat de ideale vorm betekent!). Heeft regelmatig afgekalfd, werd reserve kampioen op de keuring in Joure (in 1972). Een van haar lijsten (dus in de 70-er jaren): 4.9 6144 kg melk met 4.61% vet en 3.20% eiwit.

Kortom: een stier die aandacht verdient!
Hessel Bouma

CENTRUM GENETISCH BRONNEN

In 1992 werd in Rio de Janeiro het verdrag 'Biodiversiteit' ondertekend. Hier ligt de oorsprong van het CGN. Durk Minkema, toen adj. directeur van het IVO en medeoprichter van de Stichting Zeldzame Landbouwhuisdieren, had in die jaren al rietjes van diverse stieren verzameld van rassen die door de opkomst van de Holsteiners dreigden te verdwijnen. Dit was het begin van de Genenbank voor dieren. In 1994 is de Genenbank officieel opgericht. De genenbank bestaat uit twee identieke voorraden. In Lelystad bevindt zich de werkvoorraad waar sperma wordt ontvangen en ingevroren. In Utrecht staat een duplo voorraad. De terugkeer van het Friese roodbonte vee was aan de genenbank te danken. In 1993 waren er nog maar 17 koeien over. Toen hebben de fokkers de handen in elkaar geslagen en de Friese roodbonte koe opnieuw op de kaart gezet. Ze zijn er opnieuw gaan fokken, met sperma van de genenbank.

Meer info: <http://lyt.sr/7sjxp>

BESCHIKBAAR SPERMA

Van de volgende stieren is sperma vrij beschikbaar via uw eigen inseminatiedienst, de Stichting Roodbont Fries Vee (Jan Heeringa, tel. 0519 571251 of Hessel Bouma, tel. 0515 231382) of KI de Toekomst : 06-13485036

Stier	aAa-code	KI-code
<u>Jetse Goasse</u>	561432	57162
<u>Epke fan 'e Slinke</u>	642153	57163
<u>De Vennen Joram</u>	432561	57164
<u>De Vennen Rodeo</u>		57089

Ook vrij beschikbaar:

* Nieuwe stier: Sven (v:Tittenser Grytsen, M: Hibma 63 MV: Doede). Verkrijgbaar via KI-Kampen. 0529-431967

* Verkrijgbaar via D. en H. Endendijk, tel. 0341 552833:
Rivelino 533 (v. Rivelino 155 en mv. Rivelino 379)

* Verkrijgbaar via S. van der Vis, tel. 050 7850198:
De Vennen Chris (v. Woudhoeve 478 en mv. Vd Wijzend 51)

Coloron: Redactie: Durk Durksz Eindredactie: Anjali Kooistra Fotografie: Douwe Leenstra Reportages: Stef Diever

Website: www.roodbontfriesvee.nl E-mailadres: srfv@hotmail.com Twitter: www.twitter.com/roodbontfriesvee en www.facebook.com/roodbontfriesvee